

Barraca 4 del torrent de la Font del Càntir

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Vessant hidrogràfic esquerre del Torrent de la Font del Càntir
Alçada: 380

Coordenades:

Latitud: 41.65085
Longitud: 1.92163
UTM Est (X): 410205
UTM Nord (Y): 4611573

Classificació

Número de fitxa 08179 - 305
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del Vallès Occidental
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0020000800000OP
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 09/03/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al vessant hidrogràfic dret del torrent de la Font del Càntir. L'accés es fa pujant pel Camí que mena al Ginebral resseguint el torrent de l'Esbarzer. En arribar a una bifurcació deixar a mà esquerra el Ginebral i trencar cap a la dreta en direcció al mas de Casajoana. En un revolt molt tancat, entre el camí de la Font del Càntir i el camí de Casajoana entrar per un corriol obert en el sotabosc que s'endinsa pel marge una vintena de metres en diagonal. Es tracta d'una construcció aèria adossada al marge per la seva part posterior aprofitant el pendent natural del terreny. És de planta circular de dos metres de diàmetre. Està feta de pedra irregular desbastada en alguns indrets, per formar una perspectiva planera en la col·locació exterior de la pedra. Les més grans s'han emprat en la construcció del basament i brancals. Té una sola llinda, plana. La porta d'accés està orientada al sud-oest (1,20 m d'alçada per 0,60 m d'amplada). Els murs tenen un gruix que oscil·la entre els 0,60 i els 0,65 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb una llosa de tancament central. L'alçada interior, des del terra al punt central de la volta és d' 2,48 metres. Conserva el voladís (que mesura a nivell de la porta 1,65 metres) que impedeix les filtracions d'aigua en cas de pluja i el recobriment exterior de terra amb estrat herbaci i sèdums. A l'interior, davant de la porta, es conserva un tinell o cocó doble, superposat. L'inferior, arran de terra, mesura 0,40 m d'amplada per 0,38 m d'amplada per 0,30 m de fondària (la terra del marge s'ha filtrat cap a l'interior); el superior mesura 0,27 m d'amplada per 0,30 m d'alçada per 0,50 m de fondària. Hi ha una espitllera, orientada al nord-est.

Observacions:

Aquesta barraca no consta a l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca. Si que constava en la Guia interactiva del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac de Ramon Suades (2016). I també està documentada en el plànol de barraques i elements de pedra seca del Claudi Perarnau.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrar el terreny i també en tines. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície. La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de

la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat. RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans. RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres. SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43. SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa. SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52. SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11. SUADES, Ramon (2016). Guia interactiva del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac.

